§4. ĐƯỜNG TRÒN

A. TÓM TẮT LÝ THUYẾT.

1. Phương trình đường tròn.

- Phương trình đường tròn (C) tâm $I(a;b)$, bán kính R là :

  $(x-a)^2+(y-b)^2=R^2$

Dạng khai triển của (C) là : $x^2+y^2-2ax-2by+c=0$ với $c=a^2+b^2-R^2$

- Phương trình $x^2+y^2-2ax-2by+c=0$ với điều kiện $a^2+b^2-c>0$, là phương trình đường tròn tâm $I(a;b)$ bán kính $R=\sqrt{a^2+b^2-c}$

2. Phương trình tiếp tuyến :

Cho đường tròn (C) : $(x-a)^2+(y-b)^2=R^2$

- Tiếp tuyến Δ của (C) tại điểm $M(x_0;y_0)$ là đường thẳng đi qua M và vuông góc với IM

nên phương trình : $\Delta:(x_0-a)(x-a)+(y_0-a)(y-a)=R^2$

- $\Delta: ax+by+c=0$ là tiếp tuyến của (C) $\Leftrightarrow d(I,\Delta)=R$
- Đường tròn (C) : $(x-a)^2+(y-b)^2=R^2$ có hai tiếp tuyến cùng phương với Oy là

$x=a\pm R$. Ngoài hai tiếp tuyến này các tiếp tuyến còn lại đều có dạng : $y=kx+m$

B. CÁC DẠNG TOÁN VÀ PHƯƠNG PHÁP GIẢI.

DẠNG 1: Nhận dạng phương trình đường tròn. Tìm tâm và bán kính đường tròn.

1. Phương pháp giải.

Cách 1: + Đưa phương trình về dạng:

$(C): x^2+y^2-2ax-2by+c=0$ (1)

+ Xét dấu biểu thức $P=a^2+b^2-c$

Nếu $P>0$ thì (1) là phương trình đường tròn (C) có tâm $I(a;b)$ và bán kính $R=\sqrt{a^2+b^2-c}$

Nếu $P\le 0$ thì (1) không phải là phương trình đường tròn.

Cách 2: Đưa phương trình về dạng: $(x-a)^2+(y-b)^2=P$ (2).

Nếu $P>0$ thì (2) là phương trình đường tròn có tâm $I\left(a;b\right)$ và bán kính $R=\sqrt{P}$

Nếu $P\le 0$ thì (2) không phải là phương trình đường tròn.

2. Các ví dụ.

Ví dụ 1: Trong các phương trình sau, phương trình nào biểu diễn đường tròn? Tìm tâm và bán kính nếu có.

$a)\ x^2+y^2+2x-4y+9=0$ (1)

$b)\ x^2+y^2-6x+4y+13=0$ (2)

$c)\ 2x^2+2y^2-6x-4y-1=0$ (3)

$d)\ 2x^2+y^2+2x-3y+9=0$ (4)

Lời giải:

a) Phương trình (1) có dạng $x^2+y^2-2ax-2by+c=0$ với

$a=-1;\ b=2;\ c=9$

Ta có $a^2+b^2-c=1+4-9<0$

Vậy phương trình (1) không phải là phương trình đường tròn.

b) Ta có: $a^2+b^2-c=9+4-13=0$

Suy ra phương trình (2) không phải là phương trình đường tròn.

c) Ta có:

$$\left(3\right)\Leftrightarrow x^2+y^2-3x-2y-\frac{1}{2}=0\Leftrightarrow\left(x-\frac{3}{2}\right)^2+\left(y-1\right)^2=\frac{5}{2}$$

Vậy phương trình (3) là phương trình đường tròn tâm $I\left(\frac{3}{2};1\right)$ bán kính

$R=\frac{\sqrt{10}}{2}$

d) Phương trình (4) không phải là phương trình đường tròn vì hệ số của x^2 và y^2 khác nhau.

Ví dụ 2: Cho phương trình $x^2+y^2-2mx-4\left(m-2\right)y+6-m=0$ (1)

a) Tìm điều kiện của m để (1) là phương trình đường tròn.

b) Nếu (1) là phương trình đường tròn hãy tìm toạ độ tâm và bán kính theo m

Lời giải:

a) Phương trình (1) là phương trình đường tròn khi và chỉ khi

$a^2 + b^2 - c > 0$

Với $a = m; b = 2(m-2); c = 6 - m$

Hay

$m^2 + 4(m-2)^2 - 6 + m > 0 \Leftrightarrow 5m^2 - 15m + 10 > 0 \Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} m > 2 \\ m < 1 \end{array}\right.$

b) Với điều kiện trên thì đường tròn có tâm $I(m; 2(m-2))$ và bán kính:

$R = \sqrt{5m^2 - 15m + 10}$

Ví dụ 3: Cho phương trình đường cong (C_m):

$x^2 + y^2 + (m+2)x - (m+4)y + m + 1 = 0$ (2)

a) Chứng minh rằng (2) là phương trình một đường tròn

b) Tìm tập hợp tâm các đường tròn khi m thay đổi

c) Chứng minh rằng khi m thay đổi họ các đường tròn (C_m) luôn đi qua hai điểm cố định.

Lời giải:

a) Ta có

$$a^2 + b^2 - c = \left(\frac{m+2}{2}\right)^2 + \left(-\frac{m+4}{2}\right)^2 - m - 1 = \frac{(m+2)^2 + 4}{2} > 0$$

Suy ra (2) là phương trình đường tròn với mọi m

b) Đường tròn có tâm I : $\begin{cases} x_I = -\dfrac{m+2}{2} \\ y_I = \dfrac{m+4}{2} \end{cases}$ suy ra $x_I + y_I - 1 = 0$

Vậy tập hợp tâm các đường tròn là đường thẳng $\Delta : x + y - 1 = 0$

c) Gọi $M(x_0; y_0)$ là điểm cố định mà họ (C_m) luôn đi qua.

Khi đó ta có: $x_o^2 + y_0^2 + (m+2)x_0 - (m+4)y_0 + m + 1 = 0, \forall m$

$\Leftrightarrow (x_0 - y_0 - 1)m + x_o^2 + y_0^2 + 2x_0 - 4y_0 + 1 = 0, \forall m$

$\Leftrightarrow \begin{cases} x_0 - y_0 + 1 = 0 \\ x_0^2 + y_0^2 + 2x_0 - 4y_0 + 1 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x_0 = -1 \\ y_0 = 0 \end{cases}$ hoặc $\begin{cases} x_0 = 1 \\ y_0 = 2 \end{cases}$

Vậy có hai điểm cố định mà họ (C_m) luôn đi qua với mọi m là $M_1(-1; 0)$ và $M_2(1; 2)$

3. Bài tập luyện tập.

Bài 3.71: Trong các phương trình sau đây, phương trình nào là phương trình của một đường tròn. Xác định tâm và tính bán kính của nó.

a) $x^2+y^2-4x+2y+6=0$. b) $x^2+y^2+6x-8y+16=0$.

c) $x^2-y^2+4x-5y+1=0$. d) $2x^2+2y^2-3x-2=0$

Bài 3.72: Cho phương trình :

$x^2+y^2+6mx-2(m-1)y+11m^2+2m-4=0$.

a) Tìm điều kiện của m để pt trên là pt đường tròn.

b) Tìm quỹ tích tâm đường tròn.

Bài 3.73: Cho phương trình (C_m):

$x^2+y^2+2(m-1)x-2(m-3)y+2=0$.

a) Tìm m để (C_m) là phương trình của một đường tròn.

b) Tìm m để (C_m) là đường tròn tâm $I(1;-3)$. Viết phương trình đường tròn này.

c) Tìm m để (C_m) làđường tròn có bán kính $R=5\sqrt{2}$. Viết phương trình đường tròn đó

Bài 3.74: Cho $A\ -1;0$, $B\ 2;4$ và $C\ 4;1$. Chứng minh rằng tập hợp các điểm M thoả mãn $3MA^2+MB^2=2MC^2$ là một đường tròn (C). Tìm tọa độ tâm và tính bán kính của (C).

DẠNG 2: Viết phương trình đường tròn

1. Phương pháp giải.

Cách 1: + Tìm toạ độ tâm $I\ a;b$ của đường tròn (C)

+ Tìm bán kính R của đường tròn (C)

+ Viết phương trình của (C) theo dạng $(x-a)^2+(y-b)^2=R^2$.

Cách 2: Giả sử phương trình đường tròn (C) là:

$x^2+y^2-2ax-2by+c=0$ (Hoặc $x^2+y^2+2ax+2by+c=0$).

+ Từ điều kiện của đề bài thành lập hệ phương trình với ba ẩn là a, b, c.

+ Giải hệ để tìm a, b, c từ đó tìm được phương trình đường tròn (C).

Chú ý:

* $A\in\ C\ \Leftrightarrow IA=R$

* C tiếp xúc với đường thẳng Δ tại $A\Leftrightarrow IA=d\ I;\Delta\ =R$

* (C) tiếp xúc với hai đường thẳng Δ_1 và $\Delta_2 \Leftrightarrow d(I;\Delta_1) = d(I;\Delta_2) = R$

2. Các ví dụ.

Ví dụ 1 : Viết phương trình đường tròn trong mỗi trường hợp sau:

a) Có tâm $I(1;-5)$ và đi qua $O(0;0)$.

b) Nhận AB làm đường kính với $A(1;1)$, $B(7;5)$.

c) Đi qua ba điểm: $M(-2;4)$, $N(5;5)$, $P(6;-2)$

Lời giải:

a) Đường tròn cần tìm có bán kính là $OI = \sqrt{1^2 + 5^2} = \sqrt{26}$ nên có phương trình là $(x-1)^2 + (y+5)^2 = 26$

b) Gọi I là trung điểm của đoạn AB suy ra $I(4;3)$

$$AI = \sqrt{(4-1)^2 + (3-1)^2} = \sqrt{13}$$

Đường tròn cần tìm có đường kính là AB suy ra nó nhận $I(4;3)$ làm tâm và bán kính $R = AI = \sqrt{13}$ nên có phương trình là

$(x-4)^2 + (y-3)^2 = 13$

c) Gọi phương trình đường tròn (C) có dạng là:

$x^2 + y^2 - 2ax - 2by + c = 0$.

Do đường tròn đi qua ba điểm M, N, P nên ta có hệ phương trình:

$$\begin{cases} 4 + 16 + 4a - 8b + c = 0 \\ 25 + 25 - 10a - 10b + c = 0 \\ 36 + 4 - 12a + 4b + c = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a = 2 \\ b = 1 \\ c = -20 \end{cases}$$

Vậy phương trình đường tròn cần tìm là: $x^2 + y^2 - 4x - 2y - 20 = 0$

Nhận xét: Đối với ý c) ta có thể làm theo cách sau

Gọi $I(x;y)$ và R là tâm và bán kính đường tròn cần tìm

Vì $IM = IN = IP \Leftrightarrow \begin{cases} IM^2 = IN^2 \\ IM^2 = IP^2 \end{cases}$ nên ta có hệ

$$\begin{cases} (x+2)^2 + (y-4)^2 = (x-5)^2 + (y-5)^2 \\ (x+2)^2 + (y-4)^2 = (x-6)^2 + (y+2)^2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 2 \\ y = 1 \end{cases}$$

Ví dụ 2: Viết phương trình đường tròn (C) trong các trường hợp sau:

a) (C) có tâm $I\left(-1;2\right)$ và tiếp xúc với đường thẳng $\Delta : x-2y+7=0$

b) (C) đi qua $A\left(2;-1\right)$ và tiếp xúc với hai trục toạ độ Ox và Oy

c) (C) có tâm nằm trên đường thẳng $d: x-6y-10=0$ và tiếp xúc với hai đường thẳng có phương trình $d_1 : 3x+4y+5=0$ và $d_2 : 4x-3y-5=0$

Lời giải:

a) Bán kính đường tròn (C) chính là khoảng cách từ I tới đường thẳng Δ nên $R=d\left(I;\Delta\right)=\dfrac{\left|-1-4-7\right|}{\sqrt{1+4}}=\dfrac{2}{\sqrt{5}}$

Vậy phương trình đường tròn (C) là : $\left(x+1\right)^2+\left(y-2\right)^2=\dfrac{4}{5}$

b) Vì điểm A nằm ở góc phần tư thứ tư và đường tròn tiếp xúc với hai trục toạ độ nên tâm của đường tròn có dạng $I\left(R;-R\right)$ trong đó R là bán kính đường tròn (C).

Ta có:

$$R^2=IA^2 \Leftrightarrow R^2=\left(2-R\right)^2+\left(-1+R\right)^2 \Leftrightarrow R^2-6R+5=0 \Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} R=1 \\ R=5 \end{array}\right.$$

Vậy có hai đường tròn thoả mãn đầu bài là: $\left(x-1\right)^2+\left(y+1\right)^2=1$ và $\left(x-5\right)^2+\left(y+5\right)^2=25$

c) Vì đường tròn cần tìm có tâm K nằm trên đường thẳng d nên gọi $K\left(6a+10;a\right)$

Mặt khác đường tròn tiếp xúc với d_1, d_2 nên khoảng cách từ tâm I đến hai đường thẳng này bằng nhau và bằng bán kính R suy ra

$$\frac{\left|3(6a+10)+4a+5\right|}{5}=\frac{\left|4(6a+10)-3a-5\right|}{5} \Leftrightarrow$$

$$\left|22a+35\right|=\left|21a+35\right| \Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} a=0 \\ a=\dfrac{-70}{43} \end{array}\right.$$

- Với $a=0$ thì $K\left(10;0\right)$ và $R=7$ suy ra $\left(C\right): \left(x-10\right)^2+y^2=49$

- Với $a = \dfrac{-70}{43}$ thì $K\left(\dfrac{10}{43};\dfrac{-70}{43}\right)$ và $R = \dfrac{7}{43}$ suy ra

$$(C): \left(x - \frac{10}{43}\right)^2 + \left(y + \frac{70}{43}\right)^2 = \left(\frac{7}{43}\right)^2$$

Vậy có hai đường tròn thỏa mãn có phương trình là

$$(C): (x-10)^2 + y^2 = 49 \text{ và } (C): \left(x - \frac{10}{43}\right)^2 + \left(y + \frac{70}{43}\right)^2 = \left(\frac{7}{43}\right)^2$$

Ví dụ 3: Cho hai điểm $A(8;0)$ và $B(0;6)$.

a) Viết phương trình đường tròn ngoại tiếp tam giác OAB

b) Viết phương trình đường tròn nội tiếp tam giác OAB

Lời giải:

a) Ta có tam giác OAB vuông ở O nên tâm I của đường tròn ngoại tiếp tam giác là trung điểm của cạnh huyền AB suy ra $I(4;3)$ và Bán kính

$$R = IA = \sqrt{(8-4)^2 + (0-3)^2} = 5$$

Vậy phương trình đường tròn ngoại tiếp tam giác OAB là:

$$(x-4)^2 + (y-3)^2 = 25$$

b) Ta có $OA = 8;\ OB = 6;\ AB = \sqrt{8^2 + 6^2} = 10$

Mặt khác $\dfrac{1}{2}OA.OB = pr$ (vì cùng bằng diện tích tam giác ABC)

Suy ra $r = \dfrac{OA.OB}{OA + OB + AB} = 2$

Dễ thấy đường tròn cần tìm có tâm thuộc góc phần tư thứ nhất và tiếp xúc với hai trục tọa độ nên

tâm của đường tròn có tọa độ là $(2;2)$

Vậy phương trình đường tròn nội tiếp tam giác OAB là:

$$(x-2)^2 + (y-2)^2 = 4$$

Ví dụ 4: Trong mặt phẳng tọa độ Oxy, cho hai đường thẳng $d_1 : \sqrt{3}x + y = 0$. và $d_2 : \sqrt{3}x - y = 0$. Gọi (C) là đường tròn tiếp xúc với d_1 tại A, cắt d_2 tại hai điểm B, C sao cho tam giác ABC vuông tại B. Viết phương trình của (C), biết tam giác ABC có diện tích bằng $\frac{\sqrt{3}}{2}$ và điểm A có hoành độ dương.

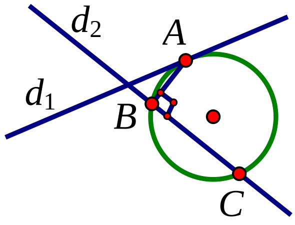

Hình 3.1

Lời giải (hình 3.1)

Vì $A \in d_1 \Rightarrow A\left(a;-\sqrt{3}a\right),\ a > 0;\ B, C \in d_2 \Rightarrow B\left(b;\sqrt{3}b\right), C\left(c;\sqrt{3}c\right)$

Suy ra $\overrightarrow{AB}\left(b-a;\sqrt{3}\left(a+b\right)\right), \overrightarrow{AC}\left(c-a;\sqrt{3}\left(c+a\right)\right)$

Tam giác ABC vuông tại B do đó AC là đường kính của đường tròn C.

Do đó $AC \perp d_1 \Rightarrow$

$\overrightarrow{AC}.\overrightarrow{u_1} = 0 \Leftrightarrow -1.\left(c-a\right) + \sqrt{3}.\sqrt{3}\left(a+c\right) = 0 \Leftrightarrow 2a + c = 0$ (1)

$AB \perp d_2 \Rightarrow \overrightarrow{AB}.\overrightarrow{u_2} = 0 \Leftrightarrow 1.\left(b-a\right) + 3\left(a+b\right) = 0 \Leftrightarrow 2b + a = 0$ (2)

Mặt khác

$$S_{ABC} = \frac{1}{2}d\left(A;d_2\right).BC \Rightarrow \frac{1}{2}.\frac{\left|2\sqrt{3}a\right|}{2}\sqrt{\left(c-b\right)^2 + 3\left(c-b\right)^2} = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$\Leftrightarrow 2a\left|c-b\right| = 1$ (3)

Từ (1), (2) suy ra $2\left(c-b\right) = -3a$ thế vào (3) ta được

$$a\left|-3a\right| = 1 \Leftrightarrow a = \frac{\sqrt{3}}{3}$$

Do đó $b = -\frac{\sqrt{3}}{6}, c = -\frac{2\sqrt{3}}{3} \Rightarrow A\left(\frac{\sqrt{3}}{3};-1\right), C\left(-\frac{2\sqrt{3}}{3};-2\right)$

Suy ra (C) nhận $I\left(-\frac{\sqrt{3}}{6};-\frac{3}{2}\right)$ là trung điểm AC làm tâm và bán kính là

$$R = \frac{AC}{2} = 1$$

Vậy phương trình đường tròn cần tìm là

$$C\ :\left(x+\frac{\sqrt{3}}{6}\right)^2+\left(x+\frac{3}{2}\right)^2=1$$

3. Bài tập luyện tập.

Bài 3.75.Viết phương trình đường tròn (C) biết

a) (C) có đường kính AB với $A(1;-1)$ và $B(3;3)$.

b) (C) ngoại tiếp ΔABC với $A(4;4), B(1;-5)$ và $C(-3;3)$.

c) (C) có tâm $I(1;2)$ và tiếp xúc với đường thẳng $\Delta: 3x-4y+7=0$.

Bài 3.76: (ĐH 2007A) Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy, cho tam giác ABC có $A\ \ 0;2$,

$B\ \ -2;-2$ và $C\ \ 4;-2$. Gọi H là chân đường cao kẻ từ B; M và N lần lượt là trung điểm của các cạnh AB và BC. Viết phương trình đường tròn đi qua các điểm H, M, N.

Bài 3.77: Trong mặt phẳng Oxy cho tam giác ABC, hai cạnh AB, AC theo thứ tự có phương trình $x+y-2=0$ và $2x+6y-3=0$. Cạnh BC có trung điểm $M\ \ -1;1$.

Viết phương trình đường tròn ngoại tiếp tam giác ABC.

Bài 3.78: Viết phương trình đường tròn (C) trong trường hợp sau:

a) Đi qua $A(-4;2)$ và tiếp xúc với hai trục toạ độ.

b) Có tâm nằm trên đường thẳng $x=5$ và tiếp xúc với hai đường thẳng: $d_1: 3x-y+3=0$, $d_2: x-3y+9=0$.

Bài 3.79: Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy, cho đường tròn (C): $(x-2)^2+y^2=\frac{4}{5}$ và hai đường thẳng

$\Delta_1: x-y=0$, $\Delta_2: x-7y=0$. Xác định toạ độ tâm K và tính bán kính của đường tròn (C_1); biết đường tròn (C_1) tiếp xúc với các đường thẳng Δ_1, Δ_2 và tâm K thuộc (C).

Bài 3.80: Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy, cho hai điểm

$A\ \ 2;0$, $B\ \ 6;4$

. Viết phương trình đường tròn (C) tiếp xúc với trục hoành tại điểm A và khoảng cách từ tâm của (C) đến điểm B bằng 5.

Bài 3.81: Viết phương trình đường tròn nội tiếp tam giác ABC tạo bởi ba đường thẳng $4x-3y-65=0$, $7x-24y+55=0$ $3x+4y-5=0$.

Bài 3.82. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy, cho 2 điểm $A(0;5)$, $B(2;3)$.

Viết phương trình đường tròn đi qua hai điểm A, B và có bán kính $R=\sqrt{10}$.

Bài 3.83: Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy, cho điểm $A(-1;1)$ và đường thẳng $d: x-y+1-\sqrt{2}=0$. Viết phương trình đường tròn (C) đi qua điểm A, gốc toạ độ O và tiếp xúc với đường thẳng d.

Bài 3.84: Trong mặt phẳng Oxy, cho ba điểm $A(-1;7)$, $B(4;-3)$ và $C(-4;1)$. Hãy viết phương trình đường tròn nội tiếp tam giác ABC

Bài 3.85: Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy, cho điểm $M(2;1)$ và đường thẳng $\Delta: x-y+1=0$. Viết phương trình đường tròn đi qua M cắt Δ ở 2 điểm A, B phân biệt sao cho ΔMAB vuông tại M và có diện tích bằng 2.

$(x-1)^2+(y-2)^2=2$

DẠNG 3: Vị trí tương đối của điểm; đường thẳng; đường tròn với đường tròn

1. Phương pháp giải.

- *Vị trí tương đối của điểm M và đường tròn (C)*

Xác định tâm I và bán kính R của đường tròn (C) và tính IM

+ Nếu $IM<R$ suy ra M nằm trong đường tròn

+ Nếu $IM=R$ suy ra M thuộc đường tròn

+ Nếu $IM>R$ suy ra M nằm ngoài đường tròn

- *Vị trí tương đối giữa đường thẳng Δ và đường tròn (C)*

Xác định tâm I và bán kính R của đường tròn (C) và tính $d(I;\Delta)$

+ Nếu $d(I;\Delta)<R$ suy ra Δ cắt đường tròn tại hai điểm phân biệt

+ Nếu $d(I;\Delta)=R$ suy ra Δ tiếp xúc với đường tròn

+ Nếu $d(I;\Delta)>R$ suy ra Δ không cắt đường tròn

Chú ý: Số nghiệm của hệ phương trình tạo bởi phương trình đường thẳng Δ và đường tròn (C) bằng số giao điểm của chúng. Tọa độ giao điểm là nghiệm của hệ.

- *Vị trí tương đối giữa đường tròn (C) và đường tròn (C')*

Xác định tâm I, bán kính R của đường tròn (C) và tâm I', bán kính R' của đường tròn (C') và tính II', $R+R'$, $\left|R-R'\right|$

+ Nếu $II' > R+R'$ suy ra hai đường tròn không cắt nhau và ở ngoài nhau
+ Nếu $II' = R+R'$ suy ra hai đường tròn tiếp xúc ngoài với nhau
+ Nếu $II' < \left|R-R'\right|$ suy ra hai đường tròn không cắt nhau và lồng vào nhau
+ Nếu $II' = \left|R-R'\right|$ suy ra hai đường tròn tiếp xúc trong với nhau
+ Nếu $\left|R-R'\right| < II' < R+R'$ suy ra hai đường tròn cắt nhau tại hai điểm phân biệt

Chú ý: Số nghiệm của hệ phương trình tạo bởi phương trình đường thẳng (C) và đường tròn (C') bằng số giao điểm của chúng. Tọa độ giao điểm là nghiệm của hệ.

2. Các ví dụ.

Ví dụ 1: Cho đường thẳng $\Delta : x-y+1=0$ và đường tròn

$C\ : x^2+y^2-4x+2y-4=0$

a) Chứng minh điểm $M\ \ 2;1$ nằm trong đường tròn

b) Xét vị trí tương đối giữa Δ và $\ C$

c) Viết phương trình đường thẳng Δ' vuông góc với Δ và cắt đường tròn tại hai điểm phân biệt sao cho khoảng cách của chúng là lớn nhất.

Lời giải:

a) Đường tròn (C) có tâm $I\ \ 2;-1$ và bán kính $R=3$.

Ta có $IM = \sqrt{\ 2-2\ ^2 + \ 1+1\ ^2} = 2 < 3 = R$ do đó M nằm trong đường tròn.

b) Vì $d\ \ I;\Delta\ = \dfrac{\left|2+1+1\right|}{\sqrt{1+1}} = 2\sqrt{2} < 3 = R$ nên Δ cắt $\ C\ $ tại hai điểm phân biệt.

c) Vì Δ' vuông góc với Δ và cắt đường tròn tại hai điểm phân biệt sao cho khoảng cách của chúng là lớn nhất nên Δ' vuông góc với Δ và đi qua tâm I của đường tròn (C).

Do đó Δ' nhận vectơ $\overrightarrow{u_\Delta} = \ 1;1\ $ làm vectơ pháp tuyến suy ra

$\Delta' : 1\ \ x-2\ \ +1\ \ y+1\ \ =0$ hay $x+y-1=0$

Vậy phương trình đường thẳng cần tìm là $\Delta' : x+y-1=0$

Ví dụ 2: Trong mặt phẳng Oxy , cho hai đường tròn

$(C): x^2 + y^2 - 2x - 6y - 15 = 0$ và

$(C'): x^2 + y^2 - 6x - 2y - 3 = 0$

a) Chứng minh rằng hai đường tròn cắt nhau tại hai điểm phân biệt A, B
b) Viết phương trình đường thẳng đi qua A và B
c) Viết phương trình đường tròn đi qua ba điểm A, B và O

Lời giải

a) Cách 1: (C) có tâm $I(1;3)$ và bán kính $R = 5$, (C') có tâm $I'(3;1)$ và bán kính $R = \sqrt{13}$

$II' = \sqrt{(3-1)^2 + (1-3)^2} = 2\sqrt{2}$

Ta thấy $|R_1 - R_2| < I_1I_2 < |R_1 + R_2|$ suy ra hai đường tròn cắt nhau.

Cách 2: Xét hệ phương trình

$$\begin{cases} x^2 + y^2 - 2x - 6y - 15 = 0 \\ x^2 + y^2 - 6x - 2y - 3 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x^2 + y^2 - 2x - 6y - 15 = 0 \\ x - y - 3 = 0 \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} (y+3)^2 + y^2 - 2(y+3) - 6y - 15 = 0 \\ x = y + 3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} y^2 - y - 6 = 0 \\ x = y + 3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \left[\begin{array}{l} y = -2 \\ y = 3 \end{array}\right. \\ x = y + 3 \end{cases}$$

Suy ra hai đường tròn cắt nhau tại hai điểm có tọa độ là $A(1;-2)$ và $B(6;3)$

b) Đường thẳng đi qua hai điểm A, B nhận $\overrightarrow{AB}(5;5)$ làm vectơ chỉ phương suy ra phương trình đường thẳng cần tìm là $\begin{cases} x = 1 + 5t \\ y = -2 + 5t \end{cases}$

c) Cách 1: Đường tròn cần tìm (C") có dạng

$x^2 + y^2 - 2ax - 2by + c = 0$

(C") đi qua ba điểm A, B và O nên ta có hệ

$$\begin{cases} 1 + 4 - 2a + 4b + c = 0 \\ 36 + 9 - 12a - 6b + c = 0 \\ c = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a = \dfrac{7}{2} \\ b = \dfrac{1}{2} \\ c = 0 \end{cases}$$

Vậy (C") : $x^2+y^2-7x-y=0$

Cách 2: Vì A, B là giao điểm của hai đường tròn (C) và (C') nên tọa độ đều thỏa mãn phương trình

$$x^2+y^2-2x-6y-15+m\left(x^2+y^2-6x-2y-3\right)=0 \text{ (*)}$$

Tọa độ điểm O thỏa mãn phương trình (*) khi và chỉ khi

$$-15+m.\left(-3\right)=0 \Leftrightarrow m=-5$$

Khi đó phương trình (*) trở thành $x^2+y^2-7x-y=0$

Vậy phương trình đường tròn cần tìm là $x^2+y^2-7x-y=0$

Ví dụ 3: Cho đường tròn $(C): x^2+y^2-2x+4y-4=0$ có tâm I và đường thẳng $\Delta: \sqrt{2}x+my+1-\sqrt{2}=0$

a) Tìm m để đường thẳng Δ cắt đường tròn (C) tại hai điểm phân biệt A, B

b) Tìm m để diện tích tam giác IAB là lớn nhất

Lời giải (hình 3.2)

a) Đường tròn (C) có tâm $I\left(1;-2\right)$, bán kính $R=3$

Δ cắt (C) tại hai điểm phân biệt khi và chỉ khi

$$d\left(I;\Delta\right)<R \Leftrightarrow \frac{\left|\sqrt{2}-2m+1-\sqrt{2}\right|}{\sqrt{2+m^2}}<3$$

$\Leftrightarrow 5m^2+5m+17>0$ (đúng với mọi m)

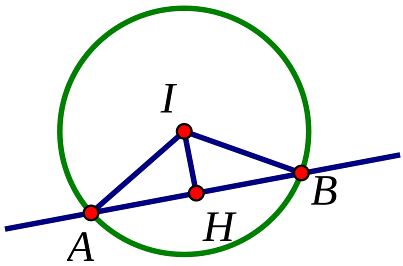

Hình 3.2

b) Ta có

$$S_{IAB}=\frac{1}{2}IA.IB.\sin AIB=\frac{9}{2}\sin AIB\le\frac{9}{2}$$

Suy $\max S_{IAB}=\frac{9}{2}$ khi và chỉ khi

$\sin AIB=1 \Leftrightarrow AIB=90^0$

Gọi H là hình chiếu của I lên Δ khi đó

$$AIH=45^0 \Rightarrow IH=IA.\cos 45^0=\frac{3}{\sqrt{2}}$$

Ta có

$$d\left(I;\Delta\right)=IH \Leftrightarrow \frac{\left|1-2m\right|}{\sqrt{2+m^2}}=\frac{3}{\sqrt{2}} \Leftrightarrow m^2+8m+16=0 \Leftrightarrow m=-4$$

Vậy với $m=-4$ thỏa mãn yêu cầu bài toán.

3. Bài tập luyện tập.

Bài 3.86: Cho $d: x-5y-2=0$ và (C) có tâm $I(-1;2)$, bán kính $R=\sqrt{13}$

a) Viết phương trình đường tròn (C).

b) Tìm toạ độ giao điểm của (C) và d

Bài 3.87: Biện luận số giao điểm của (C) và d trong đó:

$$d: mx-y-3m-2=0,\quad (C): x^2+y^2-4x-2y=0$$

Bài 3.88: Trong mặt phẳng toạ độ cho đường tròn $(C): (x-1)^2+(y-2)^2=4$ và đường thẳng $d: x-y-1=0$. Viết phương trình đường tròn (C') đối xứng với (C) qua d. Tìm toạ độ các giao điểm của (C) và (C').

Bài 3.89: Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy, cho đường tròn (C) có phương trình $x^2+y^2-12x-4y+36=0$. Viết phương trình đường tròn (C_1) tiếp xúc với hai trục tọa độ Ox, Oy đồng thời tiếp xúc ngoài với đường tròn (C).

Bài 3.90: Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy, cho đường tròn (C) và đường thẳng *d* lần lượt có phương trình: (C): $x^2+y^2-2x-2y+1=0$, $d: x-y+3=0$. Tìm toạ độ điểm M nằm trên *d* sao cho đường tròn tâm M, có bán kính gấp đôi bán kính đường tròn (C), tiếp xúc ngoài với đường tròn (C).

Bài 3.91: Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy, cho đường tròn (C): $x^2+y^2=1$. Đường tròn (C′) tâm $I(2;2)$ cắt (C) tại các điểm A, B sao cho $AB=\sqrt{2}$. Viết phương trình đường thẳng AB.

Bài 3.92: Cho hai đường tròn: $(C): x^2+y^2=1$ và $(C_m): x^2+y^2-2(m+1)x+4my-5=0$

Xác định m để (C_m) tiếp xúc với (C).

Bài 3.93. Trong mặt phẳng Oxy, Viết phương trình đường thẳng qua điểm O và cắt đường tròn (C): $x^2+y^2-2x+6y-15=0$. tại hai điểm A, B sao cho O là trung điểm của AB.

Bài 3.94. Trong mặt phẳng Oxy, cho đường tròn $(C): x^2+y^2+2x-4y-20=0$ và điểm $A(3;0)$. Viết phương trình đường thẳng Δ đi qua A và cắt đường tròn (C) theo một dây cung MN sao cho

a) MN có độ dài lớn nhất b) MN có độ dài nhỏ nhất.

Bài 3.95. Trong mặt phẳng Oxy, cho đường tròn $(C): x^2 + y^2 - 2x + 4y + 4 = 0$ có tâm I và điểm $M(-1;-3)$. Viết phương trình đường thẳng Δ đi qua M và cắt (C) tại hai điểm phân biệt A và B sao cho tam giác IAB có diện tích lớn nhất.

Bài 3.96. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy cho hai đường tròn: $(C): x^2 + y^2 - 4x - 6y = 0$ và $(C'): x^2 + y^2 + 4x = 0$. Một đường thẳng Δ đi qua giao điểm của (C) và (C') lần lượt cắt lại (C) và (C') tại M và N. Viết phương trình đường thẳng Δ khi MN đạt giá trị lớn nhất.

Bài 3.97: Cho $(C): (x-1)^2 + (y+1)^2 = 25$ và $M(7;3)$. Viếp phương trình đường thẳng qua M cắt (C) tại A, B sao cho $MA = 3MB$.

Bài 3.98: Cho đường tròn $(C): x^2 + y^2 = 4$ và điểm $M(2;2)$. Viết phương trình đường thẳng qua M và cắt (C) tai hai điểm phân biệt A, B sao cho $AB = 2$.

Bài 3.99: Cho đường tròn $(C): (x-1)^2 + (y-1)^2 = 25$ và hai điểm $A(7;9)$, $B(0;8)$. Tìm M trên đường tròn để $MA + 2MB$ đạt giá trị lớn nhất.

Bài 3.100: Trong mặt phẳng tọa độ Oxy, cho đường tròn $(C): x^2 + y^2 - 4x + 2y - 15 = 0$. Gọi *I* là tâm đường tròn (C). Đường thẳng Δ đi qua $M(1;-3)$ cắt (C) tại hai điểm *A* và *B*. Viết phương trình đường thẳng Δ biết tam giác IAB có diện tích bằng 8 và cạnh *AB* là cạnh lớn nhất.

Bài 3.101: Cho tam giác ABC có trực tâm H. Biết đường tròn ngoại tiếp tam giác HBC là $x^2 + y^2 - x - 5y + 4 = 0$, H thuộc đường thẳng $\Delta: 3x - y - 4 = 0$, trung điểm AB là $M(2;3)$. Xác định toạ độ các đỉnh của tam giác.

Bài 3.102: Trong mặt phẳng Oxy cho điểm $A(1;0)$ và các đường tròn $(C): x^2 + y^2 = 2$ và $(C'): x^2 + y^2 = 5$. Tìm tọa độ các điểm B và C lần lượt nằm trên các đường tròn (C) và (C') để tam giác ABC có diện tích lớn nhất.

Bài 3.103: Trong mặt phẳng với hệ toạ độ Oxy cho đường thẳng $\Delta: x+y-2=0$ và đường tròn $C\ : x^2+y^2-2x+2y-7=0$. Chứng minh rằng Δ cắt (C) tại hai điểm phân biệt A,B và tìm toạ độ điểm C trên (C) sao cho tam giác ABC có diện tích bằng $3+\sqrt{2}\ \sqrt{7}$.

Bài 3.104: Trong mặt phẳng Oxy, gọi (C) là đường tròn ngoại tiếp tam giác ABC với $A\ 2;1$, $B\ 4;0$, $C\ 3;\sqrt{2}-1$ và đường thẳng $d: 4x+y-4=0$. Tìm trên d điểm M sao cho tiếp tuyến của (C) qua M tiếp xúc với (C) tại N sao cho diện tích tam giác NAB lớn nhất.

Bài 3.105: Trong mặt phẳng hệ trục tọa độ Oxy cho đường tròn $C\ : x^2+y^2-2x-3=0$. Gọi B,C là giao điểm của đường thẳng $\Delta: x+y-3=0$ với đường tròn (C). Hãy tìm điểm A trên đường tròn (C) sao cho tam giác ABC có chu vi lớn nhất.

✍ DẠNG 4: Viết phương trình tiếp tuyến với đường tròn

1. Phương pháp giải.

Cho đường tròn (C) tâm $I\ a;b$, bán kính R

- Nếu biết tiếp điểm là $M\ x_0;y_0$ thì tiếp tuyến đó đi qua M và nhận vectơ $\overrightarrow{IM}\ x_0-a;y_0-b$ làm vectơ pháp tuyến nên có phương trình là $x_0-a\ \ x-x_0\ +\ y_0-b\ \ y-y_0\ =0$
- Nếu không biết tiếp điểm thì dùng điều kiện: Đường thẳng Δ tiếp xúc đường tròn (C) khi và chỉ khi $d\ I;\Delta\ =R$ để xác định tiếp tuyến.

2. Các ví dụ.

Ví dụ 1: Cho đường tròn (C) có phương trình $x^2+y^2-6x+2y+6=0$ và điểm hai điểm $A\ 1;-1$; $B\ 1;3$

a) Chứng minh rằng điểm A thuộc đường tròn, điểm B nằm ngoài đường tròn

b) Viết phương trình tiếp tuyến của (C) tại điểm A

c) Viết phương trình tiếp tuyến của (C) kẻ từ B.

Lời giải:

Đường tròn (C) có tâm $I\left(3;-1\right)$ bán kính $R=\sqrt{3^2+1-6}=2$.

a) Ta có: $IA=2=R; IB=2\sqrt{5}>R$ suy ra điểm A thuộc đường tròn và điểm B nằm ngoài đường tròn

b) Tiếp tuyến của (C) tại điểm A nhận $\overrightarrow{IA}=\left(2;0\right)$ làm vectơ pháp tuyến nên có phương trình là $2\left(x-1\right)+0\left(y+1\right)=0$ hay $x=1$

b) Phương trình đường thẳng Δ đi qua B có dạng:
$a\left(x-1\right)+b\left(y-3\right)=0$ (với $a^2+b^2\neq 0$) hay $ax+by-a-3b=0$

Đường thẳng Δ là tiếp tuyến của đường tròn $\Leftrightarrow d\left(I;\Delta\right)=R$

$$\Leftrightarrow \frac{\left|3a-b-a-3b\right|}{\sqrt{a^2+b^2}}=2 \Leftrightarrow \left(a-2b\right)^2=a^2+b^2 \Leftrightarrow 3b^2-4ab=0 \Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} b=0 \\ 3b=4a \end{array}\right.$$

+ Nếu $b=0$, chọn $a=1$ suy ra phương trình tiếp tuyến là $x=1$.
+ Nếu $3b=4a$, chọn $a=3$, $b=4$ suy ra phương trình tiếp tuyến là
$3x+4y-15=0$

Vậy qua A kẻ được hai tiếp tuyến với (C) có phương trình là $x=1$ và
$3x+4y-15=0$

Ví dụ 2: Viết phương trình tiếp tuyến Δ của đường tròn
$\left(C\right): x^2+y^2-4x+4y-1=0$ trong trường

a) Đường thẳng Δ vuông góc với đường thẳng $\Delta': 2x+3y+4=0$

b) Đường thẳng Δ hợp với trục hoành một góc 45^0

Lời giải:

a) Đường tròn (C) có tâm $I\left(2;-2\right)$, bán kính $R=3$

Vì $\Delta\perp\Delta'$ nên Δ nhận $\vec{u}\left(-3;2\right)$ làm VTPT do đó phương trình có dạng
$-3x+2y+c=0$

Đường thẳng Δ là tiếp tuyến với đường tròn (C) khi và chỉ khi

$$d\left(I;\Delta\right)=3 \Leftrightarrow \frac{\left|-10+c\right|}{\sqrt{13}}=3 \Leftrightarrow c=10\pm 3\sqrt{13}$$

Vậy có hai tiếp tuyến là $\Delta: -3x+2y+10\pm 3\sqrt{13}=0$

b) Giả sử phương trình đường thẳng $\Delta: ax+by+c=0$, $a^2+b^2\neq 0$

Đường thẳng Δ là tiếp tuyến với đường tròn (C) khi và chỉ khi

$$d\left(I;\Delta\right)=3\Leftrightarrow\frac{\left|2a-2b+c\right|}{\sqrt{a^2+b^2}}=3\Leftrightarrow\left(2a-2b+c\right)^2=9\left(a^2+b^2\right)\ (*)$$

Đường thẳng Δ hợp với trục hoành một góc 45^0 suy ra

$\cos\left(\Delta;Ox\right)=\frac{\left|b\right|}{\sqrt{a^2+b^2}}\Rightarrow\cos 45^0=\frac{\left|b\right|}{\sqrt{a^2+b^2}}\Leftrightarrow a=b$ hoặc $a=-b$

TH1: Nếu $a=b$ thay vào (*) ta có $18a^2=c^2\Leftrightarrow\pm c=3\sqrt{2}a$, chọn $a=b=1\Rightarrow c=\pm3\sqrt{2}$ suy ra $\Delta: x+y\pm3\sqrt{2}=0$

TH2: Nếu $a=-b$ thay vào (*) ta có

$$18a^2=\left(4a+c\right)^2\Leftrightarrow\left[\begin{array}{l}c=\left(3\sqrt{2}-4\right)a\\c=-\left(3\sqrt{2}+4\right)a\end{array}\right.$$

Với $c=\left(3\sqrt{2}-4\right)a$, chọn

$a=1, b=-1, c=\left(3\sqrt{2}-4\right)\Rightarrow\Delta: x-y+3\sqrt{2}-4=0$

Với $c=-\left(3\sqrt{2}+4\right)a$, chọn

$a=1, b=-1, c=-\left(3\sqrt{2}+4\right)\Rightarrow\Delta: x-y-3\sqrt{2}-4=0$

Vậy có bốn đường thẳng thỏa mãn là

$\Delta_{1,2}: x+y\pm3\sqrt{2}=0$, $\Delta_3: x-y+3\sqrt{2}-4=0$ và

$\Delta_4: x-y-3\sqrt{2}-4=0$

Ví dụ 3: Lập phương trình tiếp tuyến chung của hai đường tròn sau:

$\left(C_1\right): x^2+y^2-4y-5=0$ và

$\left(C_2\right): x^2+y^2-6x+8y+16=0$

Lời giải:

Đường tròn $\left(C_1\right)$ có tâm $I_1\left(0;2\right)$ bán kính $R_1=3$

Đường tròn $\left(C_2\right)$ có tâm $I_2\left(3;-4\right)$ bán kính $R_2=3$

Gọi tiếp tuyến chung của hai đường tròn có phương trình

$\Delta : ax + by + c = 0$ với $a^2 + b^2 \neq 0$

Δ là tiếp tuyến chung của (C_1) và (C_2) $\Leftrightarrow \begin{cases} d(I_1, \Delta) = 3 \\ d(I_2, \Delta) = 3 \end{cases}$

$\Leftrightarrow \begin{cases} |2b + c| = 3\sqrt{a^2 + b^2} & (*) \\ |3a - 4b + c| = 3\sqrt{a^2 + b^2} \end{cases}$

Suy ra $|2b + c| = |3a - 4b + c| \Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} a = 2b \\ c = \dfrac{-3a + 2b}{2} \end{array}\right.$

TH1: Nếu $a = 2b$ chọn $a = 2, b = 1$ thay vào (*) ta được

$c = -2 \pm 3\sqrt{5}$ nên ta có 2 tiếp tuyến là $2x + y - 2 \pm 3\sqrt{5} = 0$

TH2: Nếu $c = \dfrac{-3a + 2b}{2}$ thay vào (*) ta được $|2b - a| = 2\sqrt{a^2 + b^2} \Leftrightarrow$

$a = 0$ hoặc $3a + 4b = 0$

+ Với $a = 0 \Rightarrow c = b$, chọn $b = c = 1$ ta được $\Delta : y + 1 = 0$

+ Với $3a + 4b = 0 \Rightarrow c = 3b$, chọn $a = 4, b = -3, c = -9$ ta được

$\Delta : 4x - 3y - 9 = 0$

Vậy có 4 tiếp tuyến chung của hai đường tròn là :

$2x + y - 2 \pm 3\sqrt{5} = 0, y + 1 = 0, 4x - 3y - 9 = 0$

3. Bài tập luyện tập

Bài 3.106: Cho đường tròn $(C): x^2 + y^2 + 4x + 4y - 17 = 0$. Viết phương trình tiếp tuyến d của đường tròn trong các trường hợp sau:

a) Điểm tiếp xúc là $M(2;1)$

b) d đi qua A(3;6)

c) d song song với đường thẳng $\Delta : 3x - 4y - 2008 = 0$

d) d vuông góc với đường thẳng $\Delta' : 2x - 3y - 4 = 0$

Bài 3.107: Cho đường tròn $(C): x^2 + y^2 + 2x - 4y - 4 = 0$ và điểm $A(2;5)$. Viết phương trình tiếp tuyến kẻ từ A tới đường tròn. Giả sử tiếp tuyến này tiếp xúc với đường tròn tại hai điểm M, N. Hãy tính độ dài MN.

Bài 3.108: Cho $(C): x^2 + y^2 - 2x + 2y - 3 = 0$. Viết phương trình tiếp tuyến của (*C*) biết tiếp tuyến cắt tia Ox, Oy lần lượt tại A và B sao cho ΔABC có diện tích bằng 4.

Bài 3.109: Tìm toạ độ giao điểm của hai đường tròn:
$(C_1): x^2 + y^2 - 8x - 2y + 7 = 0$, $(C_2): x^2 + y^2 - 3x - 7y + 12 = 0$
và viết phương trình tiếp tuyến chung của hai đường tròn ấy.

Bài 3.110 Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy, cho đường thẳng $d: x - y + 1 = 0$ và đường tròn $(C): x^2 + y^2 + 2x - 4y = 0$. Tìm toạ độ điểm M thuộc đường thẳng *d* mà qua đó ta kẻ được hai đường thẳng tiếp xúc với (C) tại A và B sao cho $AMB = 60^0$.

Bài 3.111 Cho $(C_m): x^2 + y^2 + 2mx - 2(m-1)y + 1 = 0$

a) Tìm m để (C_m) là đường tròn

b) Tìm m để (C_m) tiếp xúc với đường thẳng $\Delta: x + y + 1 + 2\sqrt{2} = 0$

c) Tìm m để từ điểm $A(7;0)$ có thể kẻ được 2 tiếp tuyến với (C_m) vuông góc với nhau.

d) Tìm m để từ điểm $A(7;0)$ có thể kẻ được 2 tiếp tuyến với (C_m) và tạo với nhau góc 60^0.

Bài 3.112 Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy, cho hai đường tròn:
$(C_1): x^2 + y^2 - 10x = 0$, $(C_2): x^2 + y^2 + 4x - 2y - 20 = 0$

a) Viết phương trình đường tròn đi qua các giao điểm của (C_1), (C_2) và có tâm nằm trên đường thẳng $d: x + 6y - 6 = 0$.

b) Viết phương trình tiếp tuyến chung của các đường tròn (C_1), (C_2).

Bài 3.113 Trong mặt phẳng tọa độ Oxy, cho đường tròn (C) và đường thẳng *d* lần lượt có phương trình: (C): $x^2 + y^2 - 8x + 6y + 21 = 0$, $d: x + y - 1 = 0$. Xác định toạ độ các đỉnh hình vuông $ABCD$ ngoại tiếp đường tròn (C), biết A nằm trên d.

Bài 3.114 Trong mặt phẳng toạ độ cho đường tròn $(C): x^2 + y^2 - 2x - 6y + 6 = 0$ và điểm $M(-3;1)$. Gọi T_1, T_2 là các tiếp điểm của các tiếp tuyến kẻ từ M đến (C). Viết phương trình đường thẳng $T_1\ T_2$.

Bài 3.115 Cho đường tròn (C) có phương trình: $x-3\ ^2+y^2=4$
Tìm trên Oy điểm M mà từ đó vẽ được 2 tiếp tuyến với (C) và 2 tiếp tuyến đó tạo thành góc 60^0